

участі в експериментах. Також визначено тенденцію щодо практичної спрямованості експериментів, орієнтування на створення практичного результату (моделі, системи, технології, досвіду, видання посібника тощо) - на протипагу глибокому науково-теоретичному опануванню проблеми.

Разом із позитивними надбаннями в організації науково-методичного супроводу експериментально-дослідної роботи є проблеми, вирішення яких можливо розглядати як резерв підвищення ефективності експериментально-дослідної роботи в регіоні. Це:

недосконалість системи здійснення науково-методичного супроводу на формувальних етапах дослідження;

відсутність у складі груп наукових консультантів-професіоналів, спроможних очолити роботу педагогічних колективів із деяких актуальних проблем дослідження;

низький рівень культури дослідної роботи (методологічне обґрунтування експерименту, комплексний аналіз джерел, повноцінне застосування наукової термінології, чіткість і образність мови);

недостатній рівень мотивації до здійснення експериментально-дослідної роботи в педагогічних колективах. Ми визначаємо такі перспективи розвитку:

поглиблення уваги до науково-теоретичного обґрунтування проблеми експерименту на пропедевтичному етапі дослідження;

оптимізація психологічного супроводу суб'єктів експерименту щодо підвищення мотивації до реалізації мети роботи;

активне залучення до дослідно-експериментальної роботи опорних закладів освіти, позашкільних закладів освіти та інтернатних установ із загальною підготовкою регіону;

упровадження інноваційних форм та методів методичного супроводу суб'єктів експериментально-дослідної роботи на формувальному етапі експерименту.

Отже, дослідно-експериментальна робота формує творчого вчителя, здатного розв'язувати складні проблеми переходу на новий зміст освіти, відкриває перед закладами широкі можливості творчої співпраці, збагачує досвідом і забезпечує високий рейтинг та довіру громадськості.

Література

1. Марченко І. А. Організаційно-методичний супровід дослідно-експериментальної роботи в закладах освіти: [методичні рекомендації] / укладач І. А. Марченко. – Кіровоград: КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», 2016. 24 с.

УДК 373.5.016:81'243

Власюк І. В.

аспірант кафедри англійської філології
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка, вчитель англійської та німецької мов

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НАВИЧОК ЧИТАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНІКИ «КОЛЬОРОВОГО ЧИТАННЯ»

«Навчіть усіх дітей читати так,
щоб вони вміли читаючи думати
й думаючи читати»

В. О. Сухомлинський

Навчити читати іноземною мовою – одне з практичних завдань учителя в загальноосвітньому навчальному закладі. Відповідно до стандарту учні повинні навчитися самостійно читати нескладні автентичні тексти різного характеру і типу.

В умінні читати виділяю два основних аспекти:

– технічний;

– змістовий / смисловий.

Під технікою навчання розумію навичку швидко сприймати графічні образи слів і точно співвідносити їх з відповідними звуковими образами, а також зі значеннями слів. Невід'ємним компонентом техніки читання є швидкість виконання операцій зорового сприйняття та ідентифікації графічних образів.

Процес оволодіння технікою читання у початковій ланці включає розв'язання таких завдань:

1. засвоєння літер іноземного алфавіту: зорове сприйняття, розпізнання та ідентифікація літер, з одного боку, і написання її варіантів – великої та малої, друкованої і рукописної;

2. оволодіння звуко-буквеними і буквено-звуковими зв'язками (не назвою букви, яка не допомагає, а лише створює певні труднощі при читанні);

3. поступове засвоєння основних правил читання голосних та приголосних літер, їх комбінацій.

Постановка проблеми. Основне призначення навчання іноземної мови у початковій школі – формування іншомовної комунікативної компетенції. Вона розкривається в основних видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. У навчанні англійської мови велика увага приділяється читанню, тому що воно є важливим джерелом отримання іншомовної інформації й ефективним засобом навчання. Мистецтво читання складає основу для формування інформаційних вмінь та оволодіння комунікативною компетенцією. Саме ці вміння дозволяють дитині ефективно орієнтуватися у зростаючих інформаційних потоках, створити надійну основу для розвитку та вдосконалення вмінь говоріння, а також письма та аудіювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що проблема навчання техніки читання протягом тривалого часу є предметом досліджень багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Дослідниками запропоновано навчання техніки читання англійською мовою за методом

«ключового слова» (А. П. Старков); визначено психологічні особливості навчання читання іноземною мовою і доведено ефективний вплив міцного зв'язку «літера-звук» на формування навичок техніки читання (З. І. Кличнікова); розроблено дидактичну модель навчання техніки читання і письма (Р. Ю. Мартинова); обґрунтовано доцільність використання «кольорового» читання англійською мовою в початкових класах (М. В. Денисенко); розглянуто нетрадиційну методику навчання читання англійською мовою (Г. Є. Мальковський); досліджено ефективність ігрового компонента в навчанні техніки читання англійською мовою (К. І. Онищенко).

Отже, у вітчизняній методиці навчання техніки читання англійською мовою створено значну науково-методичну базу. Однак однастайності серед науковців щодо визначення більш раціонального й ефективного методу навчання техніки читання англійською мовою, послідовності формування відповідних навичок ще немає.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оволодіння технікою читання на початковому ступені та вдосконалення її в наступних класах є обов'язковим складником навчання читання англійською мовою, оскільки смисловий вік читання повністю залежить від техніки читання та удосконалюється разом з нею від ступеня до ступеня.

Проміжними завданнями у процесі навчання читання англійською мовою, від успішного вирішення яких залежить реалізація кінцевої мети, є: оволодіння графікою англійської мови, засвоєння буквено-звукових і звуко-буквених відповідностей, правильне і швидке читання вголос ізольованих слів, засвоєння правил читання, правильне членування речень на синтагми, а неважких читальних текстів – на смислові відрізки при читанні вголос. Поступовий перехід до читання мовчки з безпосереднім розумінням, досягнення певної швидкості читання.

Автор методики «кольорового» навчання читання М. В. Денисенко наполягає на тому, що учні початкових класів мають читати лише ті слова, які їм вже відомі з усного мовлення. Вивчення транскрипції, на думку дослідниці, необхідне для самостійної роботи учня зі словником. Учена схиляється до аналітико-імітативного буквено-звукового методу навчання техніки читання, що передбачає швидке сприймання графічних образів, закодованих системою кольорів. М. В. Денисенко саме кольори вважає дієвими зоровими подразниками у встановленні буквено-звукових відповідностей. Сутність цього методу полягає в закріпленні за буквами відповідних кольорів. В одній із систем їх налічується 47. На мою думку, учням початкових класів, по-перше, важко запам'ятати таку кількість кольорів, по-друге, не всі діти взагалі спроможні їх розрізнити [1, с. 36–37]. Інші прихильники «кольорового» читання пропонують використовувати лише п'ять кольорів (коричневий, синій, червоний, оранжевий, зелений). Запропоновані дітям тести довели, що слова, надруковані коричневим, синім, оранжевим кольорами, викликали в учнів бажання читати, тоді як надруковані зеленим і червоним були незручно читабельними, тому що нечіткими. Проте повністю відмовлятися від цієї методики не варто. Можна використовувати кольори для виділення складних

для читання орфограм (буквосполучення, що вимовляються іншими звуками: sh, ch, th, ph, та ін.; дифтонги/трифтонги: ea, ee, oo, ow, ou; букви, що не читаються: wh, kn, ck, lf, gh та ін.). У такий спосіб можна сконцентрувати увагу учнів на труднощах для того, щоб уникнути помилок під час читання. Після активної тренувальної роботи з читання окремих слів учням треба запропонувати виконання вправ з голосного читання речень. Починати варто з простих речень. Від простих речень необхідно переходити до поширених. Під час їх читання учнів потрібно навчати членувати речення на синтагми, правильно озвучувати та осмислювати їх як цілісні інтонаційні блоки. Оволодіння навичками озвучування речень передбачає засвоєння таких операцій, як-от: читання синтагм без пауз, як суцільних комплексів; виокремлення в реченні наголошених і ненаголошених слів, вимови ненаголошених слів редуковано і злито з наголошеними; інтонаційно правильна вимова кінцевих і некінцевих синтагм у реченні [5, с. 182]. Проте всі ці операції усвідомлено можуть виконувати лише дорослі учні, керуючись певними правилами. Маленькі учні набувають навичок розподілу поширених речень на синтагми під час читання, імітуючи вчителя. Не доречним є пояснення в цьому віці будь-яких складних правил.

Отже, для маленьких учнів учитель є взірцем, як і що вимовляти, де в реченні має бути наголос і яким чином читати поширене чи складне речення. З метою досягнення успішних результатів учителю необхідно організувати багаторазове читання (хорове й індивідуальне).

Висновки. Отже, з огляду на вищевикладене можна зазначити, що суть навчання читання учнів початкової школи полягає в тому, щоб сформувати в них не лише іншомовну комунікативну навичку, а й оволодіти технікою читання. Це в майбутньому допоможе сформувати іншомовні компетенції, а саме полікультурну, країнознавчу, соціокультурну, забезпечити активність та зацікавленість на уроках. Оволодіння технікою читання передбачає автоматизацію таких дій учнів: упізнавати, розрізняти й озвучувати букви, а також їх сполучення у словах з урахуванням правил читання, прогнозувати мовний матеріал, членувати речення на синтагми і правильно інтонувати як окремі речення, так і невеликі тексти у процесі читання вголос і мовчки. Показником сформованості навичок техніки читання є швидкість виконання операцій зорового сприймання та ідентифікації графічних образів слів зі звуковими образами, що зберігаються у довготривалій пам'яті читача.

Варто також зазначити, що на етапі розвитку навичок техніки читання, враховуючи вікові особливості учнів, значну роль необхідно відводити наочним посібникам (фонограми, картки миттєвого пред'явлення, картки розрізного алфавіту, транскрипційні знаки, різноманітні картки зі словами різних типів складів, картки-блоки для складання речень тощо). Вони інтенсифікують навчальний процес, створюють ефективні опори для вдосконалення організації навчання, сприяють кращому запам'ятовуванню навчального матеріалу.

Література

1. Васильєва Т. Г. Типологізація методів обучения техніке чтения. URL: ftp://lib.herzen.spb.ru/text/vasiljyeva_35_76_2_47_54.pdf
2. Вашуленко М. С. Календарне планування. Читання, письмо, розвиток мовлення (1 клас). *Початкова школа*. 2010. № 1. С. 23–28.
3. Денисенко М. В. Навчання учнів початкової школи техніки читання англійською мовою: дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.02 / Денисенко Марина Володимирівна. К., 2004. 217 с.
4. Іноземні мови. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов / В. Г. Редько; відп. за вип. О. Я. Коваленко. К.: Перун, 2005. 208 с.
5. Інструктивно-методичні рекомендації щодо вивчення базових дисциплін у 2010/2011 навчальному році. URL: http://www.mon.gov.ua/main.php?query=education/average/metod_rek
6. Климентенко А. Д. Проблемы обучения иностранному (английскому) языку детей с 1 класса / Климентенко А. Д. М., 1978. С. 3–42.
7. Ленская Е. А. Проблемы обучения чтению на английском языке детей младшего школьного возраста: автореф. Дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.02 / Ленская Елена Анатольевна. М., 1978. 24 с.
8. Львов М. Р. Методика преподавания русского языка в начальных классах: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Львов М. Р. М.: Издательский центр «Академия», 2000. 464 с.
9. Матюхина М. В. Мотивация достижения и настойчивость младших школьников. URL: <http://psychology.net.ru/articles/content/10894.html>

УДК 37.013. 378:398.1

Вовна А. М.

практичний психолог Качанівського ЗЗСО І–ІІІ ст.
відділу освіти Підволочиської ОТГ
vovna83@ukr.net

МІСЦЕ ПСИХОЛОГІЇ У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Лідери громадянського суспільства
і представники влади мають бути
справжніми патріотами України, любити
свою країну та її громадян, а не владу та
можливості її корупційного
використання!

Валентин Рибалка

Актуальність дослідження, теоретико-методологічне обґрунтування проблеми. Багато технологічно складних речей сьогодні здаються простими. Бо коли якась річ вже створена, можна дізнатися шлях її еволюційного